

22 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ SHIPSHORE (CYPRUS) LTD,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 449/89).

5 *Προσφορές — Έννομο Συμφέρον — Προσφοροδότης ο οποίος δεν πληρούσε ουσιώδη όρο των προσφορών δεν έχει έννομο συμφέρον προσβολής της απόφασης κατακύρωσης της προσφοράς σε άλλον — Ουσιώδης όρος — Έννοια και κριτήρια για τον προσδιορισμό της υπόστασής του ως ουσιώδους.*

10 Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση στην παρούσα προσφυγή πρόβαλε προδικαστική ένσταση πως οι αιτητές δεν ενομιμοποιούνται να προσβάλουν την επίδικη απόφαση κατακύρωσης της προσφοράς στο ενδιαφερόμενο μέρος, για το λόγο ότι η προσφορά τους δεν ήταν σύμφωνη με όρους των προδιαγραφών που αφορούσαν το χρόνο αποπεράτωσης του έργου.

15 Ο δικηγόρος του ενδιαφερόμενου μέρους, που συμφώνησε, εισηγήθηκε πως οι εν λόγω όροι ήταν ουσιώδεις και ως εκ τούτου οι αιτητές στερούνταν εννόμου συμφέροντος.

20 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

25 "Ουσιώδης" είναι όρος ο οποίος συνιστά παράγοντα αποφασιστικής σημασίας για το περιεχόμενο της απόφασης. Το κριτήριο για τον προσδιορισμό της υπόστασης συγκεκριμένου όρου είναι αντικειμενικό. Οι όροι της προκήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά και η διάκριση μεταξύ ουσιωδών

και μη ουσιωδών όρων εξαρτάται από τα γεγονότα και τους όρους προσφοράς σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Στην υπό κρίση υπόθεση ο όρος που αφορά τον χρόνο αποπεράτωσης αναφέρεται στην παράγραφο 10 των όρων και προδιαγραφών (Τεκμήριο Α) και καθορίζεται σε τρεις μήνες. Ο όρος αυτός, μαζί με άλλους, χαρακτηρίζονται, από την παράγραφο 15 του Τεκμηρίου Α, σαν ουσιώδεις και μη συμμόρφωση οποιουδήποτε προσφοροδότη με οποιουδήποτε τέτοιο όρο καθιστά την προσφορά του άκυρη και προνοείται ότι δεν θα ελαμβάνετο υπόψη από τους καθ' ων η αίτηση.

Η αιτήτρια, με την προσφορά της Τεκμήριο Β, σελ. 2, καθορίζει σαν ελάχιστο χρόνο αποπεράτωσης του έργου σε τέσσερις μήνες από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών.

Υπό τις συνθήκες, ο χρόνος αποπεράτωσης κρίνεται ουσιώδης όρος και, συνεπώς, η προσφορά των αιτητών δεν ήταν έγκυρη κατά τον χρόνο που υποβλήθηκε.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Eraclidou and Another v. Compensation Officer, Ministry of Labour and Social Insurance (1968) 3 C.L.R. 44.

Stavrinou v. Republic (1986) 3 C.L.R. 1195.

P. Steff and Co. v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3343.

K & M Transport v. EFA and Others (1987) 3 C.L.R. 1939.

Προσφυγή.

Προσφυγή που προσβάλλει την απόφαση των καθ' ων η αίτηση με την οποία αποφάσισαν να κατακυρώσουν την προσφορά της εταιρείας ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤ-ΡΟΜΗΛΙΔΗ ΛΤΔ, αντί εκείνης των αιτητών σχετικά με τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση συστήματος βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων αντλιοστάσιο και δεξαμενής άρδευσης στον κατασκηνωτικό χώρο "Ακτή του Κυβερνήτη".

Ε. Νικολαΐδου, για τον αιτητή.

Α.Ι. Δικηγόροπουλος, για τους καθ' ων η αίτηση.

Α. Σ. Αγγελίδης, για το ενδιαφερόμενο μέρος.

5

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν:

10 "α) Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη ή απόφαση των Καθ' ων η αίτηση η οποία εκοινοποιήθη με επιστολή εις τους Αιτητάς ημερομηνίας 25.5.1989 με την οποία αποφάσισαν να κατακυρώσουν την
15 προσφορά της Εταιρείας ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤ-ΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΛΤΔ., αντί εκείνης των Αιτητών σχετικά με τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση συστήματος βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων
20 αντλιοστάσιο και δεξαμενής άρδευσης στον κατασκηνωτικό χώρο 'Ακτή του Κυβερνήτη' είναι άκυρη, παράνομη και στερείται κάθε νομικού αποτελέσματος.

25 β) Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η άρνηση και/ή παράλειψη των Καθ' ων η Αίτηση όπως αποδεχθούν την προσφορά των Αιτητών είναι άκυρη και στερείται κάθε νομίμου αποτελέσματος."

30 Οι καθ' ων η αίτηση ζήτησαν προσφορές για τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση του συστήματος βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων, αντλιοστάσιο και δεξαμενή άρδευσης στον κατασκηνωτικό χώρο στην περιοχή Ακτή του Κυβερνήτη στη Λεμεσό, σύμφωνα με τους όρους και
35 προδιαγραφές που αναγράφονται στο Τεκμήριο Α στην αίτηση.

Οι προσφορές που υποβλήθηκαν ήταν τρεις. Η προσφορά των αιτητών, η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους και μια άλλη. Η προσφορά του ενδιαφερόμενου
40 μέρους ήταν η χαμηλότερη.

Στις 27.3.89 οι προσφορές ανοίχτηκαν ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προσφορών των καθ' ων η

αίτηση, η οποία και αποφάσισε να ζητήσει την αξιολόγησή τους από την Τεχνική Υπηρεσία των καθ' ων η αίτηση, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Υγειονολόγων του Τμήματος Πολεοδομίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

5

Η Τεχνική Υπηρεσία των καθ' ων η αίτηση ζήτησε την αξιολόγηση των πιο πάνω προσφορών από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και κάλεσε τους αιτητές και το ενδιαφερόμενο μέρος για διευκρινίσεις πάνω στα θέματα που εγέρθηκαν από το Τμήμα Πολεοδομίας και Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών.

10

Αφού η Τεχνική Υπηρεσία μελέτησε το όλο θέμα, συνέστησε όπως η εργασία κατακυρωθεί στο ενδιαφερόμενο μέρος και το όλο θέμα τέθηκε ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προσφορών στη συνεδρίασή της ημερ. 22.4.89, για λήψη τελικής απόφασης. Η Επιτροπή, αφού μελέτησε τις αξιολογήσεις του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και της Τεχνικής Υπηρεσίας του Οργανισμού και αφού άκουσε προφορικές επεξηγήσεις από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής της Υπηρεσίας και από τον Τεχνικό Λειτουργό, αποφάσισε όπως:

15

20

25

"α) Η προσφορά για τη μελέτη, κατασκευή και συντήρηση συστήματος βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων ανατεθεί στο χαμηλότερο προσφοροδότη, ήτοι την Εταιρεία ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΑΤΔ., η οποία είναι εντός των προδιαγραφών, έναντι του συνολικού ποσού των £69.820.-. Η κατακύρωση της προσφοράς θα γίνει με βάση τη χρήση φίλτρου OFSY 30 και τις αντίστοιχες αντλίες του ποσού των £69.820.- (£72.320 - £2.500 = £69.820).

30

35

β) Να γίνει εκ νέου διαπραγμάτευση με την Εταιρεία ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΑΤΔ., για το ύψος της δαπάνης που θα απαιτηθεί για την υιοθέτηση της άλλης λύσης, δηλαδή της χρήσης φίλτρου OFSY 30 και των αντίστοιχων αντλιών. Η κατακύρωση στην Εταιρεία ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ ΑΤΔ θα γίνει νοουμένου ότι το

40

5 Τμήμα Πολεοδομίας θα πιστοποιήσει γραπτώς ότι οι σταθμοί βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων (με σύστημα extended aeration), τα οποία έχει μέχρι στιγμής εγκαταστήσει η εν λόγω Εταιρεία, λειτουργούν επαρκώς και ικανοποιητικά, χωρίς οποιαδήποτε προβλήματα."

10 Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, με επιστολή του ημερ. 26.4.89, σε απάντηση επιστολής της Τεχνικής Υπηρεσίας των καθ' ων η αίτηση, πληροφόρησε τους καθ' ων η αίτηση ότι όλες "οι βιολογικές μονάδες στα υπό αναφορά τουριστικά συγκροτήματα/ξενοδοχεία λειτουργούν ικανοποιητικά".

15 Ενόψει των πιο πάνω, η εργασία κατακυρώθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος με επιστολή των καθ' ων η αίτηση ημερ. 2.5.89.

20 Σαν αποτέλεσμα, καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή.

Είναι ισχυρισμός των αιτητών ότι, η πράξη και/ή απόφαση των καθ' ων η αίτηση να κατακυρώσουν την προσφορά στο ενδιαφερόμενο μέρος, αντί στον αιτητή, είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη κάθε έννομου αποτελέσματος.

30 Σε αδρές γραμμές, οι εισηγήσεις της δικηγόρου των αιτητών επικεντρώνονται στη θέση ότι, η αξιολόγηση των προσφορών ήταν ελλιπής και ότι οι καθ' ων η αίτηση τελούσαν υπό νομική και πραγματική πλάνη όταν λάμβαναν την προσβαλλόμενη απόφαση, παραβίασαν την αρχή της ισότητας και παράλειψαν να προβούν στη δέουσα έρευνα. Διευκρινίζοντας ανέφερε πως, η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν εκτός 35 προδιαγραφών και ότι υπήρξε από μέρους του παραβίαση ρητών όρων των προδιαγραφών. Ακόμα αναφέρθηκε πως ο αιτητής υπερετρούσε σε πείρα και πως η προσφορά του ήταν καλύτερη και ποιοτικά συγκρινόμενη χαμηλότερη και παραγνωρίστηκε χωρίς αιτιολογία και χωρίς να 40 ασκηθεί ορθά και/η καθόλου η διακριτική κρίση των καθ' ων η αίτηση προς εξυπηρέτηση αλλότριων συμφερόντων και κινήτρων.

Τόσο ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση, όσον και ο δικηγόρος του ενδιαφερόμενου μέρους, αντέκρουσαν τους ισχυρισμούς της αιτήτριας ως ανεδαφικούς και χαρακτήρισαν τα εγερθέντα θέματα σαν τεχνικής φύσης και κάλεσαν το Δικαστήριο να μη τα ελέγξει, δεδομένου ότι η κρίση της διοίκησης σε αυτά τα θέματα είναι ανεξέλεγκτη (βλ. *Antigoni G. Eraclidou and Another v. Compensation Officer, Ministry of Labour and Social Insurance* (1968) 3 C.L.R. 44, 54, *Stavrinou v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 1195, Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959, σελ. 227, Κυριακοπούλου "Ελληνικόν Διοικητικόν Δίκαιον", 4η Έκδοση, Τόμος Γ', σελ. 376).

Πέραν αυτού, ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση στη γραπτή του αγόρευση αναφέρει πως, η προσφορά των αιτητών δεν ήταν σύμφωνη με τους όρους των προδιαγραφών όσον αφορά το χρόνο αποπεράτωσης του έργου, τον όγκο του αντλιοστασίου και τον εξοπλισμό.

Με αυτή τη θέση συμφώνησε και ο δικηγόρος του ενδιαφερόμενου μέρους και εισηγήθηκε πως οι πιο πάνω όροι, τους οποίους δεν πληρούσε η προσφορά των αιτητών, ήσαν ουσιώδεις και ενόψει της παράβασης αυτής, η αιτήτρια στερείται έννομου δικαιώματος να προσφύγει κατά της κατακύρωσης της προσφοράς υπέρ του ενδιαφερόμενου μέρους. Ο κ. Αγγελίδης παρέπεμψε το Δικαστήριο στην υπόθεση *P. Steff and Co. v. Δημοκρατίας*, Υπόθ. Αρ. 891/88, ημερ. 11.10.90, στην οποία το Δικαστήριο πραγματεύεται το θέμα που εγείρει ο κ. Αγγελίδης και παρατίθεται και σειρά πρωτόδικων αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και στην απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *K. & M. Transport v. EFA and Others* (1987) 3 C.L.R. 1939. Στις υποθέσεις αυτές καθορίζεται ότι η προσφορά δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης αν δεν πληροί ουσιώδη όρο του διαγωνισμού.

"Ουσιώδης" είναι όρος ο οποίος συνιστά παράγοντα αποφασιστικής σημασίας για το περιεχόμενο της απόφασης. Το κριτήριο για τον προσδιορισμό της υπόστασης συγκεκριμένου όρου είναι αντικειμενικό. Οι

όροι της προκήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά και η διάκριση μεταξύ ουσιωδών και μη ουσιωδών όρων εξαρτάται από τα γεγονότα και τους όρους προσφοράς σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

5

Στην υπό κρίση υπόθεση ο όρος που αφορά τον χρόνο αποπεράτωσης αναφέρεται στην παράγραφο 10 των όρων και προδιαγραφών (Τεκμήριο Α) και καθορίζεται σε τρεις μήνες. Ο όρος αυτός μαζί με άλλους, χαρακτηρίζονται, από την παράγραφο 15 του Τεκμηρίου Α, σαν ουσιώδεις και μη συμμόρφωση οποιουδήποτε προσφοροδότη με οποιοδήποτε τέτοιο όρο, καθιστά την προσφορά του άκυρη και προνοείται ότι δεν θα ελαμβάνετο υπόψη από τους καθ' ων η αίτηση.

15

Η αιτήτρια, με την προσφορά της Τεκμήριο Β, σελ. 2, καθορίζει σαν ελάχιστο χρόνο αποπεράτωσης του έργου σε τέσσερις μήνες από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών.

20

Υπό τις συνθήκες, ο χρόνος αποπεράτωσης κρίνεται ουσιώδης όρος και, συνεπώς, η προσφορά των αιτητών δεν ήταν έγκυρη κατά τον χρόνο που υποβλήθηκε.

25

Καταλήγοντας σε αυτό το συμπέρασμα, δεν κρίνω σκόπιμο να εξετάσω τους υπόλοιπους ισχυρισμούς περί ασυμφωνίας με τους όρους στις προδιαγραφές, ούτε να υπεισέλθω στην ουσία της υπόθεσης, γιατί οι αιτητές, υπό τις περιστάσεις, στερούνται έννομου συμφέροντος και δεν νομιμοποιούνται να προσφύγουν κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. Οι αιτητές τότε μόνο θα είχαν έννομο συμφέρον να προσβάλουν την κατακύρωση της προσφοράς αν η προσφορά τους ήταν έγκυρη (βλ., μεταξύ άλλων, *P. Steff & Co. v. Δημοκρατίας* (ανωτέρω)).

30

Σαν αποτέλεσμα, η προσφυγή απορρίπτεται και η επίδικη απόφαση επικυρώνεται.

Οι αιτητές να πληρώσουν τα έξοδα, τα οποία να υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή.

40

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.